

Lapin liitto
PL 8056
96101 Rovaniemi
info@lapinliitto.fi

Lausunto
28.2.2019

Porokoirakerho ry
Hanna-Riikka Kuhmonen
Suopunkitie 12
99690 Vuotso
puheenjohtaja@porokoirakerho.fi

Porokoirakerho ry:n lausunto Pohjois-Lapin maakuntakaavan luonnokseen

Porokoirakerho ry on perustettu Vuotsossa 13.6.1992 ja sen jäsenmäärä on 151 henkilöä. Porokoirakerho ry:n toiminnan tarkoituksena on poroa paimentavan koiran tuntemuksen ja käytön edistäminen, poroa paimentavaan koiraan liittyvän kulttuuriperinnön vaaliminen, yhteistyön rakentaminen porokoiraa työssään käyttävien ja porokoiraharrastajien välillä sekä hyvät paimennus- ja muut käyttöominaisuuden omaavien lappalaisten paimenpystykorvarotujen jalostustyön tukeminen. Porokoirakerho järjestää joka vuosi poropaimennustapahtuman vaihtuvasti eri paliskuntien erotusaidoilla, jossa testataan poropaimennustaipumusta sekä kisataan työkäytössä olevien porokoirien kesken. Tapahtuma on tärkeä kohtaamispaikka porokoiraharrastajien sekä työssään koiraa käyttävien poromiesten kesken. Porokoirakerho ry:n on ainut koirien poropaimennustaipumusta testaava järjestö Suomessa.

Porokoirat poromiesten ja -naisten työkoirina ovat elävää suomalaista ja saamelaista kulttuuriperintöä. Kotimaiset koirarodut alkuperäiseen työkäyttöön liittyvine ominaisuuksineen ovat arvokasta kansallista eläingenivarantoa. Koiran käyttö porotöissä hiipui Suomessa toisen maailmansodan jälkeen moottorikelkkojen yleistyessä. Monessa paliskunnassa koiran käytön perinteet katkesivat. Viime aikoina koiran käyttö on kuitenkin ollut elpymässä, kun etenkin nuoret poromiehet ja -naiset ovat huomanneet työkoiran hyödyllisyyden myös moottorikelkkojen rinnalla. Porokoirien ja niiden alkuperäiseen työkäyttöön liittyvien ominaisuuksien säilyminen riippuu poronhoidon säilymisestä. Porokoirakerho ry:n hallitus on huolissaan monen maakuntakaavan luonnoksessa esitetyn asian vaikutuksista poronhoitoon ja paimentaviin porokoiriin.

Porokoirakerho ry:n hallitus vastustaa poronhoidolle huomattavaa haittaa aiheuttavia suunnitelmia. Porokoirakerho ry:n hallitus tukee poronhoitoa sekä jokaista paliskuntaa säilyttämään toimintansa elinvoimaisena.

Kaavaluonnoksen maakuntakaavamääräykset ja merkintöjen selitykset, sivu 3:

“Maankäytön suunnittelussa on huolehdittava maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten pelto- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen sekä poronhoidon kannalta merkittävien yhtenäisten alueiden säilymisestä.”

Usea kaavaluonnoksessa esitetty asia on voimakkaassa ristiriidassa yllä mainitun suunnittelumääräyksen kanssa. Käytännössä porotaloutta heikentäisivät nämä kaavaluonnoksessa esitetyt asiat:

- Jäämeren rata
- 400kV voimajohto
- kaivosalueet
- tuulipuistot
- pelkästään porotalouteen varattujen alueiden väheneminen ja alueiden yhteiskäyttö matkailun tai metsätalouden kanssa

Porokoirakerho ry:n hallitus vaatii Jäämeren radan poistamista Pohjois-Lapin maakuntakaavasta sen poronhoidolle aiheuttaman huomattavan haitan vuoksi. Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) 11.2.2019 julkaiseman raportin mukaan rautatie ei ole kannattava ja sen vaikutuksia ei ole arvioitu kaikilta osin. LVM:n mukaan myöskään päätöstä radan toteuttamisesta tai ratalinjauksen valitsemisesta ei ole Suomessa tai Norjassa tehty. Suunnittelun aloittaminen edellyttäisi, että molemmissa maissa tehtäisiin poliittinen päätös hankkeen toteuttamisesta. Tässä valossa rautatien merkitseminen maakuntakaavaan ei ole perusteltua. Maakuntakaavaan merkitseminen aiheuttaisi aluevarauksen, joka tulisi ottaa huomioon kaikessa suunnittelussa, vaikka sitä ei ole riittävästi selvitetty, eikä sen rakentamisesta tai edistämisestä ole tehty päätöksiä valtakunnan tasolla. LVM:n raportissa ei oteta kantaa rautatien maakuntakaavaan merkitsemiseen, eikä LVM antanut suosituksia jatkotoimenpiteistä radan suunnittelua koskien. Silloin on tulkittava, ettei myöskään LVM näe rautatien merkitsemistä kaavaan tarpeellisena. Jäämeren rautatien osoittaminen ei siten ole valtakunnallinen tavoite, jota tulisi toteuttaa maakuntakaavalla, vaan sen voi poistaa kaavasta. Vaikka esimerkiksi Jäämeren radan osalta kyseessä on tällä hetkellä vain tilavaraus, huonontaisi rata toteutuessaan poronhoidon edellytyksiä merkittävästi.

Porokoirakerho ry:n hallitus vastustaa 400 kV voimajohdon rakentamista. Voimajohto merkintä tulee poistaa maakuntakaavasta sen poronhoidolle aiheuttaman huomattavan haitan vuoksi. Voimajohto vaikeuttaa paliskuntien poronhoitoa, joiden läpi se kulkee. Voimajohto vaikeuttaa porojen kuljetuksia, halkoo laidunalueita, aiheuttaa laidunkierto muutoksia, aiheuttaa suoria ja epäsuoria laidunten menetyksiä sekä linjaus kulkee joidenkin poroaitojen ja erotusaitojen läpi.

Porokoirakerho ry:n hallitus vastustaa kaivosalueita. Kaivokset aiheuttavat huomattavaa haittaa poronhoidolle. Kaivokset tuhoavat porojen laidunalueita ja pirstovat paliskuntia. Kaivoksiin liittyy suuret riskit poronhoidolle tärkeiden vesistöjen saastumisesta ja ympäristön turmeltumisesta. Kaivoshankkeisiin liittyy uutta infrarakentamista ja liikenteen lisääntymistä, joka aiheuttaisi taas lisää estevaikutuksia porojen laidunkierrolle.

Porokoirakerho ry:n hallitus vastustaa tuulipuisto alueita. Tuulipuistot aiheuttavat huomattavaa haittaa alueen poronhoidolle. Tuulipuistot haittaavat porojen kuljetuksia erotusaitauksiin, aiheuttavat suoria ja epäsuoria laidunten menetyksiä ja laidunkierron muutoksia porojen välttämässä tuulipuistojen läheisyydessä laiduntamista.

Porokoirakerho ry:n hallitus on huolissaan monien ”vain poronhoitovaltaisten” aluumerkintöjen katoamisen maakuntakaavasta ja niiden vaihtamista muihin merkintöihin. Jääkö poronhoidolle enää tilaa muun maankäytön (matkailu, metsätalous) jälkeen.

Porokoirakerho ry:n hallitus katsoo, että kumulatiivinen vaikutusten arviointi on puutteellinen paliskuntiin ja poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten osalta. Kaikkien yllä mainittujen asioiden vaikutukset ovat yksittäisinäkin haitallisia poronhoidolle. Haitalliset vaikutukset moninkertaistuvat

jos kaikki niistä toteutuvat. Vaikutuksia poronhoidolle ja saamelaiskulttuurille ei ole arvioitu riittävästi. Porokoirakerho ry:n hallitus on huolissaan, etteivät monet poronhoidon arvokkaat alueet säily eivätkä poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset tule turvatuiksi. Pahimmassa tapauksessa kaikki yllämainitut poronhoidon edellytyksiä heikentävät tekijät aiheuttavat yhteisvaikutuksillaan sen, että poronhoito muuttuu Pohjois-Lapin alueella mahdottomaksi, jolloin sekä poronhoito nykymuodossaan että siihen liittyvä ainutlaatuinen paimenkoirakulttuuri loppuu. Maakuntakaavan vaikutusten arviointi tulee tehdä huolellisemmin ja sen perusteella tulee päätyä siihen, että poronhoidolle huomattavaa haittaa aiheuttavien maankäyttömuotojen merkinnät (rautatie, voimajohto) poistetaan tai muutetaan kaavakartalla.

Lisätietoa porokoirista:

Luke

<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/www/Tietopaketti/Eläingenivarat/sailytysohjelmat/suomalaiskkoirarodut>

*“Kotimaisia metsästyskoirarotuja ovat suomenpystykorva, karjalankarhukoira ja suomenajokoira. Muita suomalaisia rotuja ovat poroa paimentavasta koirasta polveutuvat lapinporokoira ja suomenlapinkoira, josta on säilytetty erillinen paimensukuisen lapinkoiran kanta. **Näillä roduilla on kulttuurihistoriallinen merkitys ja sen takia oma asemansa eläingenivaraohjelmassa.**”*

<https://porokoirakerho.fi/>

Terveisin,

Porokoirakerho ry:n hallitus

Hanna-Riikka Kuhmonen, hallituksen puheenjohtaja

Raine Mikkola, hallituksen varapuheenjohtaja

Aino Karilas, hallituksen sihteeri

Heidi Nikumaa, hallituksen jäsen

Riikka Kenttälä, hallituksen jäsen

Mirva Rantala, hallituksen jäsen